

ACHTER DE TRALIES. VOOR JOUW ENTERTAINMENT.

KERRY DREWERY



DAG 7

|.S

'Als lezer kun je niet wachten op de ontknoping.' Hebban.nl

DAG 1

Televisiestudio

10.30 uur, de credits voor *Drukken voor gerechtigheid*, de nieuwste populaire realityshow, rollen over het scherm.

Een grote studio. Achterin zitten de trapsgewijs oplopende tribunes vol met verwachtingsvol publiek. Voorin, rechts van het podium, staat een glimmend zwart hokje op een verhoogd platform, met veiligheidsglas rond de bovenste helft. Aan de muur links ervan hangt een groot beeldscherm.

Tussen het podium en het publiek staat een lange desk met drie panelleden. Vóór elk panellid bevindt zich een reusachtige blauwe drukknop, en boven alle drie de hoofden hangt het logo met het *Drukken voor gerechtigheid*-oog, uitgevoerd in 3D – vaag verlicht en traag knipperend.

Het opgewekte herkenningmelodietje sterft weg en de presentatrice, Kristina – in een nauwsluitend grijsgestreept broekpak en een bleekblauwe blouse met een diepe halsuitsnijding – loopt de set op. Ze glimlacht en werpt haar golvende blonde haar over haar schouder. Het applaus van het publiek verstomt.

KRISTINA: Goedemorgen, welkom bij deze nieuwe aflevering van *Drukken voor gerechtigheid*. U kunt vandaag rekenen op een exclusief aanbod van misdaden, leugens en gevangenisjargon, op vermoorde onschuld versus kwade opzet. Een programma vol spanning en sensatie!

Het publiek klappt. Een gemompeld 'oooo' verspreidt zich over de tribune.

KRISTINA: Inderdaad, er staat u heel wat te wachten. Laten we dus snel doorgaan en ons panel van rechters welkom heten, die de ongelofelijke kans krijgen om gerechtigheid te doen geschieden. Vergeet niet, dames en heren, dat een meerderheid voldoende is: zodra er twee knoppen zijn ingedrukt en er dus twee keer 'schuldig' is gestemd, is het lot van onze beklagde bezegeld!

Ze wacht even; het licht boven de panelleden wordt feller en Kristina richt zich tot hen.

KRISTINA: Van harte welkom bij *Drukken voor gerechtigheid*, panellid nummer 1: Ava, gepensioneerd, uit Camden, die als grootste ambitie in het leven heeft om op televisie te verschijnen.

De camera richt zich op de uitgelaten Ava, die uitbundig zwaait, en verplaatst zich dan naar het volgende panellid.

KRISTINA: Als tweede panellid verwelkom ik Sadiq. Hij is afkomstig uit een dorpje in Derbyshire en droomt van een toekomst in de muziekindustrie.

Sadiq glimlacht naar het publiek.

KRISTINA: En als laatste, maar zeker niet de minste, panellid nummer drie: Candice, die actrice wil worden, uit Birmingham. Welkom, Candice.

De camera verplaatst zich naar Candice. Ze neemt een overdreven pose aan, gooit haar haren naar achteren en glimlacht breed.

KRISTINA: Dit inspirerende drietal strijders voor gerechtigheid neemt vandaag de beslissingen! Laten we onze eerste misdadiger naar voren halen, iemand die velen van jullie waarschijnlijk al kennen – ik zeker: hij zat ooit zelf in onze dodencellen en was onlangs nog te gast in *Dood is gerechtigheid*, jawel, de enige echte... Gus Evans!

Er klinkt weer een muziekje terwijl de schijnwerpers door de studio zwenken en Gus volop in het licht zetten: een magere, verlopen uitziende man in een vale, gescheurde spijkerbroek en een gekreukt T-shirt, die tussen de coulissen vandaan stapt. Begeleid door een beveiligingsbeambte loopt hij met gebogen hoofd naar het beklagdenhokje en neemt zijn plaats in. De beveiligingsbeambte vergrendelt het deurtje. De muziek sterft weg en de schijnwerpers stabiliseren zich op één plek.

KRISTINA: Gus, wat fijn om je weer te zien. Het is inmiddels, even denken... een week geleden?

Ze lacht naar hem. Gus knikt langzaam.

KRISTINA: Nou, ik kan eerlijk gezegd niet wachten om te horen wat je de afgelopen zeven dagen allemaal hebt uitgespookt, en erachter te komen waardoor je hier in het beklagdenhokje bent beland. Laten we dus snel een kijkje nemen.

Ze wendt zich tot het scherm achter hen, dat gevuld is met de beelden van de afgelopen dagen van de bewakingscamera's rond

het beruchte gebouw met de dodencellen. Groot en imposant, een façade voor een rechtssysteem dat geen genade kent, met de pijn van de gevangenen die de dodencellen doorlopen – voor elke dag van de week één – verborgen achter de fraaie deuren en de glanzende gevel. De realiteit van het vonnis dat op de zevende dag door middel van publieke stemming wordt uitgesproken, wordt verdoezeld door het logo met het neon oog erboven en de belofte van entertainment voor iedereen die kijkt.

Het beeld richt zich op Gus, die iets afzijdig staat van een menigte demonstranten met borden waarop EEN LEVEN VOOR EEN LEVEN of WIJ EISEN VEILIGHEID OP STRAAT te lezen is. Op het bord dat Gus vasthoudt staat: EÉN PERSOON, EÉN STEM, en zijn mond beweegt terwijl hij zijn leuze scandeert en zijn gewicht voortdurend van de ene voet naar de andere verplaatst om warm te blijven. Hij steekt zijn vuist in de lucht.

Er komt een auto aanrijden; Gus gooit zijn bord neer en duikt naar voren. Terwijl de menigte zich op de auto stort en ertegenaan begint te duwen, rijdt de camera naar achteren. Gus is verloren geraakt tussen de demonstranten. De auto kantelt, valt op zijn zijkant, en rolt vervolgens door op het dak. Glas breekt en spat over de weg. Het beeld valt weg en keert dan korrelig terug, ingezoomd op een jonge vrouw, huilend op de grond, en daarna op een oudere man die langs de kant van de weg zit, met een doek tegen zijn bloedende voorhoofd gedrukt. Het beeld verplaatst zich weer en blijft rusten op het van woede vertrokken gezicht van Gus, die zijn handen op de omgeslagen auto laat rusten.

Kristina richt zich tot Gus en schudt haar hoofd.

KRISTINA: Ik denk dat ik voor ons allemaal spreek als ik zeg dat we behoorlijk geschokt zijn door je gedrag. Gedrag dat er overduidelijk toe heeft geleid dat er onschuldige burgers gewond zijn geraakt, onder wie die jonge vrouw en die fragiele oudere heer.

Ze draait zich weer naar het scherm toe.

KRISTINA: Maar laten we eens kijken waarvoor je precies wordt aangeklaagd.

Het beeld van Gus schuift naar de rechterkant van het scherm. Aan de linkerkant verschijnt het woord *misdaad* in grote, verlichte blauwe letters. Eronder flitst een rij lichtjes. De spanning stijgt. De lichtjes blijven met een klap stilstaan en er verschijnt een rijtje woorden: *verstoring van de openbare orde, veroorzaken van overlast, uitlokken van rellen*.

Het publiek mompelt.

In het beklagdenhokje steekt Gus zijn handen in de lucht en zijn mond gaat open en dicht, maar er is geen geluid hoorbaar. De beveiligingsbeambte pakt zijn wapenstok van zijn riem en tikt er waarschuwend mee tegen het glas.

KRISTINA: Drié openbare overtredingen. Drié. Wat vinden we daarvan, dames en heren?

Afkeurende geluiden uit het publiek.

KRISTINA: Is dit het soort man dat we op straat willen tegenkomen? Iemand die we eerder het voordeel van de twijfel hebben gegeven, wat ons nu duur komt te staan?

Iemand die zich voordeed als een bondgenoot van ons zusterprogramma *Dood is gerechtigheid*, maar die ondertussen heulde met misdadigers? Iemand uit de verloederde Rises die we onze vriendschap en steun hebben geschonken, maar die onze vriendelijkheid niet waardeert? Willen we hem op straat tegenkomen?

Het publiek joelt.

KRISTINA: Ik in ieder geval niet. Maar het is niet aan mij om hierover te beslissen. Het is aan u, het volk. Uw land, uw regels, uw democratie – alles ligt in uw handen. De beslissing ligt bij de drie vertegenwoordigers die zo moedig waren om zich beschikbaar te stellen voor deze taak, die hun eigen zuurverdiende geld hebben uitgegeven voor die eer en voor de verantwoordelijkheid om de gedachten en meningen van u, het publiek, stem te geven. Maar laten we eerst eens kijken wat Gus Evans' straf zou zijn als onze panelleden hem schuldig zouden bevinden.

Ze wendt zich weer tot het scherm. Onder de lijst met misdrijven verschijnt het woord *totaal*, met ernaast een rij lampjes die flitsen en flakkeren en ook nu weer met een klap tot stilstand komen. Er staat: *7 jaar*. Kristina fluit zacht.

KRISTINA: Je hebt heel wat jaartjes gevangenisstraf bij elkaar gesprokkeld, Gus. Vinden jullie niet, kijkers? Mijn hemel. Maar zeer verdiend, als je het mij vraagt. En, uiteraard, een duidelijke en demotiverende boodschap voor anderen die overwegen de openbare orde te ontwrichten.

Ze loopt met kordate passen over de studiovloer op Gus af.

KRISTINA: Maar in deze perfecte democratie kunnen we niet van onze panelleden eisen dat ze een vonnis uitspreken zonder eerst onze verdachte te hebben aangehoord.

Ze blijft bij het beklagdenhokje staan. Schijnwerpers boven haar en Gus gaan feller branden.

KRISTINA: Gus Evans, je hebt dertig seconden om je verklaring af te leggen. Je tijd gaat...

Op het scherm achter hen wordt het beeld van Gus op de plaats delict vervangen door de grote digitale aanduiding 30. Gus' microfoon kraakt wanneer hij wordt ingeschakeld.

KRISTINA: ... nú in!

De teller springt onmiddellijk naar 29.

GUS: Eh...

KRISTINA: Je hebt deze kostbare seconden tot je beschikking om ons van je onschuld te overtuigen, Gus. Verspil ze niet!

GUS: Ik... eh... Het enige wat ik heb gedaan –

KRISTINA: Jij denkt misschien dat eerlijkheid je kan redden, Gus, maar ik moet je erop wijzen dat wij – in tegenstelling tot het vorige rechtssysteem – geen deals sluiten!

Ze lacht.

KRISTINA: Wij geloven in echte en eerlijke straffen voor misdaden, niet in coulance omdat iemand toegeeft een misdadiger te zijn wanneer dat feit al glashelder is!

De teller staat op 16.

GUS: Ik heb niets gedaan! Ik hield alleen maar een bord met een tekst vast! Ik heb de orde niet verstoord! Ik heb helemaal geen rel veroorzaakt! Dit is allemaal flauwek-

Zijn stem wordt afgekapt. De teller staat op 00. Zijn mond beweegt terwijl hij geluidloos blijft schreeuwen. Speeksel spettert op het glas. Hij slaat er met zijn handen op, zodat de spuugdruppeltjes worden uitgesmeerd en het glas beslaat.

De camera verplaatst zich naar de glimlachende Kristina.

KRISTINA: Ik vrees dat je tijd om is, Gus. Laten we onze aandacht op de panelleden richten. Vinden zij gerechtigheid net zo belangrijk als wij, kijkers? Publiek?

Haar hakjes klikken op de studiovloer terwijl ze naar de panelleden toe loopt. De verlichting verandert, schijnwerpers richten zich op Ava, Sadiq en Candice. Boven hen knetteren de logo's met het oog alsof ze statisch zijn, en de irissen lichten ijsblauw op.

De teller op het scherm springt weer op 30.

KRISTINA: Panellid nummer één, Ava, we beginnen met jou. Je hebt de videobeelden gezien, je hebt Gus' verweer gehoord. Je hebt nu dertig seconden de tijd om je besluit te nemen.

De teller begint luid tikkend te lopen. Ava's oudere hand zweeft boven de knop voor haar.

KRISTINA: Ava, ik moet je tot spoed manen. Als je Gus schuldig wilt verklaren en hem voor zeven jaar de cel in wilt sturen, dan heb je nog...

Ze werpt een blik op het scherm.

KRISTINA: ... tien seconden om te beslissen. Denk erom: druk alleen op de knop als je hem schuldig acht, druk niet als je vindt dat hij onschul-

Ava slaat met twee handen op de knop. Het oog boven haar gaat feller branden en begint harder te knetteren; felblauw licht schijnt op haar neer.

KRISTINA: Dat was één, nog twee te gaan. We hebben een meerderheid nodig. Gus, als Sadiq je schuldig bevindt, word je onmiddellijk afgevoerd en gaat je straf meteen in. Sadiq, je oordeel alsjeblieft.

De tijd begint weer te lopen. Sadiqs handen liggen plat op de desk aan weerszijden van de knop. Hij staart ernaar. Hij wordt beschenen door het vage blauwe licht van het oog boven zijn hoofd. Zijn handen trillen.

KRISTINA: Vijftien seconden, Sadiq.

Hij tilt beide handen op en laat ze boven de knop zweven.

KRISTINA: Tien.

De teller pulseert en tikt bij elke seconde. Het publiek telt hardop mee. Sadiq kijkt naar Gus. Dan slaat hij zijn armen over elkaar en schudt zijn hoofd.

KRISTINA: Vijf. De tijd is nog niet om, Sadiq. Drie. Twee. Eén.

Het oog boven Sadiq gaat dicht en wordt zwart. De man verdwijnt in het donker.

KRISTINA: Nou, dames en heren, kijkers thuis, wat een verrassing! Dit leek me eigenlijk een uitgemaakte zaak. Het ziet er naar uit dat je een reddingsboei toegeworpen hebt gekregen, Gus – maar dat duurt wellicht niet lang!

Kristina stapt op de derde persoon af.

KRISTINA: Panellid nummer drie, Candice, de beslissing is aan jou. Gus' lot ligt in jouw handen. Maar zijn die handen er klaar voor om het recht te doen zegevieren? Laten we het hopen. Het komt nu op jou aan. Druk op die knop en Gus Evans, voormalig ingezetene van de dodencel, die nu wordt beschuldigd van drie – ja, wel, drie – overtredingen tegen de openbare orde waarbij honderden onschuldige burgers gewond raakten, zal zijn straf van zeven jaar in de gevangenis uitdienen. Candice, luister naar je hart. Je dertig seconden gaan... nu in.

De teller begint weer te lopen. Elke seconde flitst er blauw licht door de verduisterde studio.

Candice legt haar handen in geveinsde paniek tegen haar wangen. Het publiek schreeuwt adviezen; ze draait zich naar hen

toe. Sommige mensen steken hun duim naar beneden, een enkeling schudt zijn hoofd.

CANDICE (roepend): Ik weet niet wat ik moet doen!

Ze haalt haar schouders op en legt beide handen op de knop. Ze trillen. Het publiek juicht, maar wanneer ze naar Gus opkijkt, ontmoeten hun ogen elkaar. Hij werpt haar een aarzelende glimlach toe en ze trekt haar handen weer terug.

Het publiek schreeuwt en joelt.

KRISTINA: Nog vijftien seconden, Candice. Vraag je af of je met deze man in een opstootje terecht zou willen komen. Of je moeder. Je grootmoeder wellicht. Wat zegt je hart? Twaalf seconden.

CANDICE (schreeuwend): Ik weet het niet!

De teller flitst naar 10... 9...

Candice kijkt weer naar het publiek. Vanaf de voorste rij staart een man haar doordringend aan.

KRISTINA: Nog zeven seconden, Candice, zes... Je moet nu iets doen.

De man beweegt zijn lippen, en ze steekt een hand in haar zak. Buiten het zicht van de camera kijkt ze neer op een visitekaartje. Er staat een adres op gekrabbeld, en de woorden: *morgen auditie als hij wordt veroordeeld.*

KRISTINA: Drie... twee...

Candice werpt een snelle blik op de man en kijkt dan weer naar de knop voor haar.

KRISTINA: Eén...

Candice ramt op de knop. Het oog boven haar hoofd begint feller te branden en ze wordt beschenen door felblauw licht.

Op het podium wankelt Gus in het beklagdenhokje; hij haalt een hand door zijn verwarde haar. Zijn mond vormt onhoorbare woorden. Het publiek juicht. Kristina glimlacht.

KRISTINA (hard, boven het publiek uit): Nou, dames en heren, kijkers, publiek, een uitstekend resultaat als u het mij vraagt, een uitkomst die ons ongetwijfeld rustiger zal doen slapen. Gus Evans, ondanks het feit dat je voor je onschuld hebt gepleit, heeft het recht gezegevierd. Het volk heeft gesproken. Je lot is bezegeld!

Schijnwerpers floepen aan en zwerven door de studio terwijl een triomfdeuntje losbarst. De beveiligingsbeambte ontgrendelt het beklagdenhokje.

KRISTINA: Gus Evans, je straf gaat direct in. Gezien de ernst van je misdaden zul je je volledige straf – zeven jaar – moeten uitzitten, zonder kans op voorwaardelijke vrijlating of strafvermindering.

In het publiek staat een aantal mensen op en begint te klappen terwijl Gus wordt weggeleid, met zijn handen geboeid op zijn rug, maar nog steeds met opgeheven kin.

GUS (schreeuwend): Dit is een schijnvertoning! Een farce! Het enige wat ik heb gedaan was de waarheid vertellen, maar die wil niemand horen. Daarom luizen ze me erin! Word wakker, stommelingen! Word wakker!

KRISTINA: Kijkers, ik dank u voor uw aandacht, en panelleden, bedankt dat jullie het recht hebben doen zegevieren.

De beveiliging sleept Gus door de studio, maar wanneer hij in de buurt van de desk met de panelleden komt, buiten het zicht van de camera, buigt de man vóór in het publiek die naar Candice keek zich vanuit de schaduwen naar hem toe.

MAN (fluisterend): We hebben je gewaarschuwd, Gus; je hebt niet geluisterd. Dit is het resultaat. Dit bewijst hoe machtig we zijn. Dat had je niet moeten vergeten.

De man versmelt weer met de schaduwen. Gus wordt met gebogen hoofd weggeleid.

Isaac

Ik heb nog nooit zo'n stilte meegemaakt. Het is zo stil dat ik het geluid van mijn oogleden hoor wanneer ik knipper, en het speeksel dat langs mijn kiezen glijdt wanneer ik slik. Mijn eigen ademhaling klinkt bijna oorverdovend.

Ze hebben me mijn verklaring niet laten afleggen; ze zeiden dat wat ik gisteren in mijn toespraak voor Martha heb verteld daartoe zou dienen.

Ze vroegen me of ik gek was geworden.

'Waarom heb je de schuld op je genomen? En nog wel voor zo'n stuk schorem als dat meisje van Honeydew.'

Ik gaf geen antwoord. Ik hield mijn mond dicht en probeerde ze te negeren terwijl ze mijn hoofd kaalschoren, al mijn kleren afpakten en toekeken terwijl ik de witte gevangeniskleren aantrok.

'Laat je niet verleiden tot een reactie,' zei ik tegen mezelf.

En nu zit ik hier, in cel 1.

Nog zes cellen. Nog zes dagen te gaan. Een systeem waar ik niet in geloof, dat leugens, sensatie, krantenkoppen en achterklap promoot boven eerlijkheid en waarheid. Een misleid en verkeerd geïnformeerd volk dat besluit of iemand blijft leven of sterft op basis van propaganda en verkeerde informatie.

Het is zwart of wit. Schuldig of onschuldig. Geen grijs, geen redenen. Ja of nee, zonder uitleg.

Oog om oog, zo staat het in de wet.

Dat wist ik. Ik wist het toen ik de trekker overhaalde en mijn zogenaamde vader neerschoot.

Dat Martha zou zijn gestorven als ik het niet had gedaan geldt niet als reden in een systeem dat geen redenen toestaat.

Feit: Ik heb hem vermoord.

Feit: Ik ben schuldig.

Feit: Ik ga dood.

Martha

Ik wil het eten dat ze voor mijn neus hebben gezet opeten omdat ze zeiden dat ik me er beter door zou gaan voelen. Omdat Eve en Cicero en Max het zeiden.

Maar ik kan het niet.

En ik ga op het bed liggen omdat ze zeiden dat ik me beter zou voelen als ik wat had geslapen, en dat we alles de volgende ochtend zouden rechtzetten.

Maar hoe kan ik slapen?

Ik zie jouw gezicht voor me, Isaac.

Jouw hand raakt de mijne aan, Isaac.

En ik hoor je in mijn oor fluisteren.

Ik

kan

niet slapen.

Ik kan een wereld zonder jou niet aanvaarden.

Kan niet ademhalen.

Ik ren de slaapkamer uit, de gang op, de keuken en de woonkamer door, naar adem happend terwijl ongewenste tranen over mijn wangen lopen.

Ik ben misselijk.

Mijn handen tintelen.

Ik morrel aan het slot en duw de tuindeuren open.

De kou raakt me als een klap in mijn gezicht.

Ik ben onmiddellijk klaarwakker.

Ben gedwongen ijzige lucht in te ademen.

Mijn voeten knerpen over de rijp wanneer ik door de tuin ren en op het gras neerstort.

God, ik mis je, Isaac.

Het spijt me.

Het spijt me zo.

Ik draai me op mijn rug.

Het waait. Ik huiver. Ik staar omhoog naar de bleke lucht en wens dat het nacht was en ik de sterren kon zien.

Onze sterren, Isaac.

Die geen schuld of onschuld kennen.

Kijk jij nu door dat kleine raampje naar buiten, en staar je net als ik omhoog naar de hemel?

Ik verdring alles om me heen en stel me voor dat je naast me ligt, en ik weet zeker dat ik je hand voel die de mijne vastpakt.

Isaac

‘Altijd glashard blijven ontkennen,’ zei mijn zogenaamde vader Jackson ooit tegen me.

Ik had hem verteld dat ik tijdens mijn examen had gespiekt, dat ik had afgekeken bij een jongen die naast me zat. Met gloeiende wangen van schaamte vertelde ik hem dat ik in paniek was geraakt en niet meer wist hoe ik een grafiek moest tekenen, en legde uit dat de jongen me had zien afkijken en het bij de leraar had gemeld.

Hij lachte me uit. ‘Je moet eens wat ballen kweken,’ sneerde hij.

Mijn stiefmoeder Patty kwam binnen en zag ons samen in de keuken staan. We boden een nogal ongebruikelijke aanblik. Ik herinner me dat Jackson zijn hoofd schudde toen hij uitlegde wat er was gebeurd.

‘Ik zei tegen hem,’ zei hij terwijl hij naar me wees, ‘dat ze niets kunnen bewijzen. Gewoon ontkennen. Je hoeft je nergens zorgen over te maken.’

Maar ik wilde gestraft worden; zo hoorde het. Door te spieken had ik een goed cijfer gekregen waardoor ik als eerste van mijn klas zou eindigen terwijl ik dat niet verdiende. Maar in Jacksons ogen zag ik trots, en geen teleurstelling.

‘Je hebt je kans gegrepen toen die zich voordeed,’ vond hij. ‘Goed zo.’

‘Ze kunnen niets bewijzen,’ vulde Patty aan. ‘Het is jouw woord tegen het zijne. De leraar heeft het niet gezien. Alleen die jongen, toch?’

‘Ze heeft gelijk,’ zei Jackson. ‘Als je iets wilt bereiken in het

leven, dan moet je jezelf op de eerste plaats stellen en over mensen heen klimmen om te komen waar je wilt zijn. Het enige wat je hebt gedaan, is initiatief tonen.'

'Nee,' fluisterde ik. 'Ik heb afgekeken.'

Patty keek me aan alsof ik niet goed bij mijn hoofd was. 'Net zo naïef als jij was toen we elkaar leerden kennen,' beet ze Jackson toe, waarna ze een stap in mijn richting zette. 'Niemand anders dan jijzelf zal je helpen in dit leven. Kijk naar je vader – hoe denk je dat hij zover is gekomen als hij nu is? Door slim gebruik te maken van gelegenheden die zich voordoen,' zei ze. 'Dat heb ik hem geleerd.'

Jackson reageerde niet; hij was al onderweg naar de deur.

De volgende dag op school, toen ik voor de hoofdleraar stond die me van spieken betichtte, kon ik het niet opbrengen om te ontkennen, dus vertelde ik de waarheid. Toen Patty hoorde dat ik een week moest nablijven, noemde ze me een idioot, maar het enige wat Jackson deed was zijn krant optillen om te lezen. De kop ISAAC PAIGE BENOEMD TOT MISDAADAMBASSEDEUR onttrok zijn gezicht aan het oog. Mijn eigen foto staarde me aan.

Ik had destijds geen enkel verweer; ik was schuldig – dat wist ik zodra ik naar het werk van die andere jongen keek. En ook nu heb ik geen verweer; ik ben schuldig – en ook dát wist ik zodra ik de trekker overhaalde. Toch heb ik het gedaan.

Oog om oog.

Met een luid schrapend geluid sleep ik het bed naar het raam, maar er komt niemand op het lawaai af. De hemel heeft een knisperend blauwe, winterse kleur. Onze hemel, Martha, en onze sterren zijn daar nog, ook al zijn ze nu onzichtbaar in het daglicht.

Als ik mijn hoofd in een ongemakkelijke hoek draai, kan ik het pad zien waarover ik naar de publieksruimte liep. Daar staat een boom. Hij lijkt er niet op zijn plaats, alsof iemand hem veel te dicht bij het gebouw heeft geplant.

De takken zijn kaal en wachten op de lente om weer tot leven te kunnen komen.

Hé, er zit al leven in. Daar zit een vogeltje op een nest. Ik vraag me af of het de winter zal overleven. Misschien voert iemand het bij. Ik hoop het.

Heb jij dat vogeltje ook gezien toen je hier zat, Martha?

Hadden we elkaar nog maar even kunnen spreken na jouw cel 7.

Had ik maar wat langer bij je kunnen blijven, je in mijn armen kunnen houden en kunnen zeggen dat ik van je hou, en dat ik er zo trots op ben dat ik je vriend ben.

Zeven dagen geleden zat jij hier, lag je op dit bed, tussen deze witte muren.

De tijd gaat zo snel. Hij wacht op niets en niemand.

Jij en ik, Martha, hebben gevochten om het rechtssysteem te veranderen, om het te bevrijden van de corruptie, het eerlijk te maken. We vechten nog steeds. Maar zelfs als het ons lukt, zal de doodstraf dan nog blijven bestaan? Is dat wat de mensen in dit land willen?

En is het dan rechtvaardig, alleen omdat zij het willen?